

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr UTBVET 2023/841

Riktlinjer för verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Läraryrkesprogrammen

Fastställt av fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper
2025-05-22

Förord

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) intar en central roll i lärarutbildningen och det är av stor vikt att studier inom ämnen, den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda delen av utbildningen kopplas samman till en helhet. Såväl universitetet som de medverkande huvudmännen gör stora insatser för att den verksamhetsförlagda utbildningen ska hålla hög kvalitet. Både Uppsala universitet och de huvudmän som Uppsala universitet samarbetar med när det gäller lärarutbildning avsätter betydande medel för att samverka utifrån stånpunkten att lärarutbildning är ett gemensamt uppdrag för huvudmän och universitet.

Dessa riktlinjer är en bilaga till de utbildningsplaner som fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper fastställt för Uppsala universitets förskolläraryrkeprogram, grundläraryrkeprogram och ämnesläraryrkeprogram, samt kompletterande pedagogisk utbildning. Riktlinjerna vänder sig till de huvudmän och universitetsinstitutioner som samarbetar om lärarutbildningen. Syftet är att gemensamma riktlinjer ska erbjuda en verksamhetsförlagd utbildning som är av hög kvalitet och så likvärdig som möjligt för studenterna.

Esbjörn Larsson
Dekan

Åsa af Geijerstam
Prodekan

Innehållsförteckning

Förord	2
1. Lärarutbildning – ett konkret samarbete med ömsesidigt ansvar	4
2. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)	5
2.2 Syfte och mål med VFU	5
2.3 Övningsförskolor och övningsskolor – Partnerförskolor och Partnerskolor	6
2.4 Praktisknära inslag utöver VFU	6
3. Riktlinjer för studenters VFU	6
4. Ansvar och organisation av VFU	7
4.1 VFU-kordinatorer anställda vid universitet	7
4.2 VFU-handläggare och anställda vid universitetet	8
4.3 Institutioner med ansvar för VFU	8
4.4 VFU-samordnare för huvudman	9
4.5 Kontaktlärare partnerförskola/partnerskola	9
4.6 VFU-handledare	10
4.7 Studenten	10
5. Placering av studenter inför VFU	11
5.1 VFU-placering i förskola/skola	11
5.2 VFU-portalen	12
5.3 VFU-begäran och registrering på kurs	12
5.4 Digitalt bedömningsunderlag, DBU	13
5.5 VFU på egen arbetsplats för studenter på kompletterande pedagogisk utbildning	13
5.6 VFU utomlands	14
6. Bedömning och examination av studenters VFU	15
6.1 Bedömning och examination	15
6.2 Rutiner vid underkänd VFU	16
6.3 Omexamination av VFU	16
7. Avbrott av VFU i förtid	17
8. Arbetsmiljöansvar under VFU	17
9. Försäkring under VFU	18

1. Lärarutbildning – ett konkret samarbete med ömsesidigt ansvar

Uppsala universitet bedriver lärarprogram som leder till förskollärarexamen, grundlärarexamen eller ämneslärarexamen. Studenterna på lärarprogrammen får sin utbildning vid Uppsala universitet och i förskole- och skolverksamhet. Uppdraget att utbilda blivande förskollärare och lärare utgör ett gemensamt ansvar för lärarutbildare inom hela utbildningssystemet. Uppsala universitet har därför tillsammans med sina huvudmän tagit fram avtal som reglerar villkoren för samverkan. Avtalet och de villkor som kopplas till avtalet revideras kontinuerligt.

Vid Uppsala universitet erbjuds följande lärarprogram som innehåller verksamhetsförlagd utbildning (VFU):

- Förskollärarprogrammet (210 högskolepoäng)
- Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 (240 högskolepoäng)
- Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 (240 högskolepoäng)
- Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (300–330 högskolepoäng)
- Kompletterande pedagogisk utbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (90 högskolepoäng)
- Kompletterande pedagogisk utbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 (90 högskolepoäng)

Krav på utbildning till lärare och förskollärare

I enlighet med Förordning (SFS 2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare ska lärarutbildningen innefatta utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och VFU om 30 högskolepoäng. Innehållet i den utbildningsvetenskapliga kärnan ska ge en grund inom de kunskapsområden som är centrala för yrkesutövningen. Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till den kommande yrkesutövningen och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt värdegrunden i förskolan och skolan, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,

- utveckling och lärande, som ska ha ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår, samt specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av lärande och utveckling för arbete som förskollärare eller bedömning och betygssättning för arbete som lärare, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Förskollärarprogrammet ska utöver ovan nämnda delar innefatta studier inom det förskolepedagogiska området. Grundlärarprogrammet och ämneslärarprogrammet ska innefatta ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier i den omfattning som krävs för respektive examen/-inriktning. Ämneslärarprogrammet ges med ett begränsat antal ämneskombinationer.

Den kompletterande pedagogiska utbildningen som leder till ämneslärarexamen, bygger på tidigare tillägnade ämneskunskaper och består av utbildningsvetenskaplig kärna och VFU, enligt Förordning (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen.

I högskoleförordningen (1993:100) anges examensmålen för respektive utbildning.

2. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen är förlagd till förskola/skola. I samtliga lärarprogram ingår 30 högskolepoäng VFU. I grundlärarprogrammet, ämneslärarprogrammet och kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) ska 15 högskolepoäng av dessa relateras till ämnesstudier. Med ämnesstudier avses skolämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan.

I kursplanen för en VFU-kurs ska det framgå att godkänd VFU kräver obligatorisk närvaro, vilket innebär att studenten förväntas vara närvarande på VFU-platsen på heltid. Studenterna fullgör vanligtvis den förskole-/skolförlagda delen av VFU hos samma huvudman under hela sin utbildning.

2.2 Syfte och mål med VFU

Syftet med VFU är att ge studenter möjlighet att under handledning tillämpa teoretiska kunskaper och successivt utveckla praktiska färdigheter i yrkesutövningen. Det finns en progression för kursmålen i VFU-kurserna inom respektive program, vilket innebär att kraven för de kunskaper och förmågor som studenten ska visa ökar för varje VFU-kurs. En student måste därför ha slutfört föregående VFU-kurs för att få gå vidare till nästa. Det mer övergripande målet är att utbildningen, genom kunskaper och färdigheter utvecklade under ämnesstudier, den utbildningsvetenskapliga kärnan och VFU ska

förbereda studenterna för ett yrkesliv där de arbetar utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. De specifika målen för varje VFU-kurs framgår av kursplanerna.

2.3 Övningsförskolor och övningsskolor – Partnerförskolor och Partnerskolor

I Förordning (SFS 2021:1335) om utbildning till förskollärare och lärare finns bestämmelser om att högskolor ska använda sig av övningsförskolor och övningsskolor i den verksamhetsförlagda utbildningen. Vidare ska alla studenter fullgöra en så stor del som möjligt av sin VFU vid en övningsskola eller övningsförskola. I förordningen anges även att vid övningsförskolor och övningsskolor ska undervisning såväl som kvalitets- och utvecklingsarbete hålla god kvalitet. Vilken utbildning och kompetens som krävs för att vara handledare beskrivs också i förordningen.

Inom Uppsala universitetets lärarutbildning benämns övningsförskolor och övningsskolor som partnerförskolor och partnerskolor. Mer om Uppsala universitets modell för partnerförskolor/partnerskolor kan läsas i dokumentet *Modell för samverkan om partnerförskolor och partnerskolor* (UTBVET 2023/842).

2.4 Praktisknära inslag utöver VFU

För att stärka professionsanknytningen i lärarutbildningen får studenterna tillgång till verksamheten i partnerförskolan/partnerskolan i samband med fältstudiedagar. I samtliga lärarprogram, förutom KPU, ingår upp till tre fältstudiedagar.

Fältstudiedagarna är kopplade till campuskurser och syftar till att stärka professionsanknytningen i förskolläraryrket och lärarutbildningarna. Studenter genomför fältstudiedagarna, i möjligaste mån, i en partnerförskola/partnerskola i den kommun där de har sin grundplacering.

Studenter bereds även möjlighet att skriva ett självständigt arbete i samverkan med sin partnerförskola eller partnerskola.

3. Riktlinjer för studenters VFU

För att garantera studenten rättssäkerhet och likvärdighet i utbildningen arbetar Uppsala universitet utifrån följande riktlinjer:

- VFU-handledare och studenter ska få tydlig information om kursens innehåll, uppläggning och examination samt vilka uppgifter som ingår i kursen. Varje berörd institution ska ta fram denna information och göra den tillgänglig för VFU-handledarna via webbsidan för DBU (digitalt bedömningsunderlag för VFU) och för studenterna på lärplattformen Studium,
- studenten ska med stöd av VFU-handledare formulera en individuell studieplan,

- studenten ska reflektera över, analysera och på olika sätt dokumentera sina erfarenheter och upplevelser under VFU.

4. Ansvar och organisation av VFU

För genomförande av VFU samarbetar anställda vid Uppsala universitet och representanter från regionens huvudmän i en VFU-organisation. Arbetet leds av universitetets VFU-koordinatorer och, VFU-handläggare som är anställda vid områdeskansliet för humaniora och samhällsvetenskap.

4.1 VFU-koordinatorer anställda vid universitet

Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskaper ansvarar för att säkerställa att VFU inom universitetets lärarprogram håller hög kvalitet. Det praktiska arbetet kring organisation och koordination av VFU leds av VFU-koordinatorerna på uppdrag av fakulteten. Dessa har även ansvar för att tillsammans med samverkande huvudmän och universitetsinstitutioner samordna VFU och fältstudier.

VFU-koordinatorerna ska bland annat:

- företräda lärarutbildningarna vid Uppsala universitet i frågor som rör samverkan om VFU och frågor om placering av studenter under VFU,
- företräda lärarutbildningarna vid Uppsala universitet i de forum som behandlar partnersamverkan kring VFU,
- i samråd med ansvariga universitetsinstitutioner och huvudmän leda samordning och planering av VFU inom lärarprogrammen,
- se till att avtal rörande samverkan om utbildning förlagd till förskola/skola sluts med huvudmän och att avtalen följs upp,
- tillsammans med ansvariga universitetsinstitutioner och huvudmännens VFU-samordnare ansvara för uppföljning och utvärdering av samverkan om VFU i lärarprogrammen,
- utgöra ett stöd för studenter, lärare och handledare om det uppstår problem i samband med VFU,
- informera studenter om VFU bland annat vid schemalagda informationstillfällen samt genom Uppsala universitets webbsida för VFU och lärplattformen Studium, samt
- i samarbete med huvudmännens VFU-samordnare och universitetets kursledare medverka till att information om VFU till förskolor/skolor tas fram och förmedlas.

4.2 VFU-handläggare och anställda vid universitetet

De huvudsakliga arbetsuppgifterna för VFU-handläggare består av att i nära samarbete med huvudmännens VFU-samordnare, VFU-koordinatorer, kursledare och kursadministratörer handlägga och administrera frågor som rör placering av studenter under VFU och föra dialog med olika aktörer som är involverade i studenternas utbildning.

VFU-handläggare ska bland annat:

- handlägga och administrera studentärenden kopplade till placering samt fungera som en länk mellan studenter och övriga funktioner i VFU-organisationen,
- samordna VFU-placeringar för studenter som läser på distansutbildning och bor på annan ort än där Uppsala universitet har avtal med huvudmän,
- samordna VFU-placeringar för studenter som genomför VFU i utlandet på skandinaviska skolor,
- ta fram fakturaunderlag samt granska och handlägga studenters reseräkningar,
- kontinuerligt utveckla rutiner och system för administration/handläggning,
- ansvara för utveckling av VFU-portalen samt ge användarsupport för både VFU-portalen och DBU samt
- delta i planering och genomförande av VFU-relaterade evenemang.

4.3 Institutioner med ansvar för VFU

Vid varje institution med ansvar för VFU-kurser ska det utses minst en VFU-ansvarig studierektor och/eller lärare.

Dessa VFU-ansvariga ska:

- ansvara för planering och genomförande av VFU i samråd med VFU-koordinatorerna,
- informera studenter och VFU-handledare om kursinnehåll, schemaläggning och examination,
- vara kontaktpersoner i frågor som gäller kursinnehåll så som kursuppgifter, schema, närvaro, betyg och omdöme för studenter och studenternas VFU-handledare,
- lägga in och uppdatera relevant kursinformation och bedömningsunderlag på lärplattformen Studium och på webbsidan för DBU enligt de fastställda tidsramarna,
- upprätta rutiner så att eventuella VFU-besök genomförs på ett likvärdigt och rättssäkert sätt samt
- ansvara för utvärdering av VFU inom institutionen.

4.4 VFU-samordnare för huvudman

För varje huvudman utses en eller flera ansvariga för VFU-samordning.

VFU-samordnare ska:

- vara huvudmannens kontaktperson och samarbetspartner gentemot universitetet,
- föra dialog med VFU-handledare och studenter gällande VFU-placering,
- delta i informations- och arbetsmöten som rör VFU med universitetet, till exempel dialogmöten,
- fördela studenter till förskola/skola och VFU-handledare inför VFU och fältstudiedagar,
- uppdatera aktuell information i VFU-portalen gällande förskolor/skolor, VFU-handledare mm,
- tillsammans med rektor/kontaktlärare ansvara för att studenterna får en god utbildning under sin VFU,
- medverka vid Uppsala universitets utvärderingar av VFU,
- inventera och rapportera till universitetet om behov av kompetensutveckling för VFU-handledare samt
- hantera frågor gällande fakturering av VFU-ersättning samt VFU-ersättning.

4.5 Kontaktlärare partnerförskola/partnerskola

För varje partnerförskola/partnerskola ska det finnas kontaktlärare. Kontaktlärarnas uppdrag kan se olika ut för olika huvudmän men generellt ska kontaktlärare:

- delta i informations- och arbetsmöten som rör VFU och fältstudier, till exempel operativ grupp,
- föra samtal med aktuella handledare på partnerförskolan/partnerskolan inför och under VFU,
- ha kontakt med studenterna i samband med VFU och fältstudiedagar,
- ha tillgång till inloggning i VFU-portalen och tillsammans med VFU-samordnare planera inför kommande VFU och fältstudiedagar samt
- uppdatera aktuell information i VFU-portalen gällande VFU-handledare tillsammans med VFU-samordnare i kommunen.

4.6 VFU-handledare

VFU-handledare är lärarutbildare och viktiga nyckelpersoner under VFU. En förutsättning för en god kvalitet på studenternas VFU är att VFU-handledare uppdaterar sig inför aktuell VFU-kurs, via webbsidan för DBU (digitalt bedömningsunderlag för VFU) <https://uu.se/dbu>, vad beträffar allmän kursinformation, uppgifter, bedömning och examinationer. Handledare ska även ha genomfört handledarutbildning om minst 7,5 högskolepoäng (som Uppsala universitet eller andra lärosäten anordnar).

VFU-handledare ska:

- ansvara för att studenten introduceras på arbetsplatsen (om inte kontaktlärare gör detta),
- informera om regler och förhållningssätt på arbetsplatsen (om inte kontaktläraren gör detta),
- bistå studenten att utforma en studieplan i början av varje VFU-kurs,
- medverka till att studenten får goda möjligheter att öva sig i yrket,
- vara reflektionspartner,
- ge feedback och stöd,
- fylla i omdömesblankett för bedömning av studentens utveckling i relation till kursmålen,
- aktivt delta vid trepartssamtal när universitetets lärare besöker student,
- ge återkoppling till kursansvarig institution i de fall det råder tveksamheter gällande studentens möjligheter att uppfylla målen för aktuell VFU-kurs
- ge studenten handledning vid minst ett fastställt tillfälle/VFU-vecka samt bistå studenten att ta igen eventuell frånvaro, utifrån handledarens och VFU-platsens förutsättningar.

Som stöd för handledare erbjuds handledarträffar inför VFU-kurser. Via det digitala bedömningsunderlaget finns även olika dokument som hjälp för handledare bland annat en handledningsguide.

4.7 Studenten

För studentens ansvar, se information via lärplattformen Studium och webbsidan för VFU (www.uu.se/lararstudent - VFU) samt Pedagogiskt program för Uppsala universitet (UFV 2015/826).

Studenter har tillgång till all information som rör VFU och VFU-placering via lärplattformen Studium.

Om det uppstår problem eller frågor under VFU ska studenten hantera problemen enligt följande ordning:

1. prata med VFU-handledaren och försöka lösa problemet/frågan
2. prata med kontaktlärare på förskolan/skolan eller med rektor om kontaktlärare saknas
3. kontakta VFU-samordnaren för huvudman
4. VFU-koordinator kontaktas när frågor/problem inte kan lösas av ansvariga i VFU-området

Har studenten frågor om VFU-kursens uppgifter, schema, studieplan, betyg och omdöme ska studenten kontakta kursledare med ansvar för aktuell VFU-kurs.

5. Placering av studenter inför VFU

Inför den termin som studenterna ska göra sin första VFU-kurs grundplaceras studenten hos en huvudman. Studenten återkommer i möjligaste mån till samma huvudman under övriga VFU-kurser samt under fältstudiedagar under utbildningen. För att underlätta arbetet med VFU-placering och informationsflöden använder Uppsala universitet en webbaserad VFU-portal samt DBU (digitalt bedömningsunderlag för VFU).

5.1 VFU-placering i förskola/skola

Inför varje VFU-kurs placeras studenten i en förskola/skola hos den huvudman som studenten tillhör. En bekräftad placering bör finnas klar senast två veckor innan VFU-kursens start. Undantaget är för de VFU-kurser som startar vid terminsstart, där en bekräftad placering kan ske senare än två veckor innan kursstart. VFU ska vara förlagd inom relevant verksamhet och ämne, för att i så hög grad som möjligt förbereda för det kommande yrkeslivet. Eftersom ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan också kan ge behörighet att undervisa i grundskolans årskurser 7–9 förläggs den första VFU-kursen till årskurs 7–9. Resterande VFU-kurser ska vara förlagda grundskolans årskurs 7-9 eller på gymnasiet. Minst 15 högskolepoäng av studentens VFU på ämneslärarprogrammet ska vara förlagd på gymnasiet. För grundlärarprogrammet med inriktning F–3 kan den första eller andra VFU-kursen vara förlagd till förskoleklass. För förskolläraryrket kan den sista VFU-kursen vara förlagd till förskoleklass så länge inga andra beslut fattas gällande behörighet för blivande förskollärare.

Under VFU följer studenten den studieplan som utformas tillsammans med VFU-handledaren. I de fall där VFU-handledaren har få lektioner inom relevant verksamhet eller ämne, ska VFU-handledaren medverka till att studenten får de bästa förutsättningarna att fullgöra VFU hos andra förskollärare/lärare inom verksamheten. Studenter har rätt till handledning under hela sin VFU. Har handledaren andra uppdrag

under delar av sin tjänst eller är ledig ska det finnas en handledare som ersätter den ordinarie handledaren.

I Uppsala universitets lärarutbildning är huvudprincipen att en student inte bör genomföra sin VFU i en förskola/skola där familjemedlemmar arbetar och/eller där studentens barn är inskrivet. Bakgrunden är att studenterna ska få en saklig, opartisk och därmed likvärdig samt rättssäker bedömning. Det är studentens ansvar att informera universitetet eller huvudmannens VFU-samordnare om att en jävsituation kan uppstå.

Enligt rektorsbeslut 2015-04-21 (UFV 2015/418) kan studenter som är berättigade till resebidrag för VFU och fältstudier ansöka om 75 procent av billigaste resekostnaden. Studenter som är beviljade resebidrag för VFU och fältstudier betalar max 750 kronor per VFU-period för resekostnader.

5.2 VFU-portalen

VFU-portalen är ett administrativt verktyg för placering av studenter och används främst av VFU-handläggare på Uppsala universitet och VFU-samordnare för huvudman. Kontaktlärare/VFU-samordnare använder VFU-portalen för att planera tillgängliga placeringar inför VFU och kommunicera med studenter inför VFU och fältstudiedagarna.

VFU-portalens huvudsakliga syfte är bland annat att:

- publikt visa information och kontaktuppgifter om medverkande huvudman,
- möjliggöra det administrativa arbetet med studenternas placering under VFU och fältstudiedagar,
- delge huvudmannens VFU-samordnare, kontaktlärare och VFU-handledare uppgifter om aktuella studenter samt
- göra det möjligt att ta fram statistik och underlag för bland annat fakturering.

Huvudmannens VFU-samordnare erhåller användar-id och lösenord via VFU-handläggare vid Uppsala universitet samt skriver på en ansvarsförsäkran gällande hantering av personuppgifter. Den publika delen av VFU-portalen nås via webbadress: <http://vfu.its.uu.se>

5.3 VFU-begäran och registrering på kurs

Inför varje VFU-kurs ska studenten göra en VFU-begäran. VFU-begäran görs på kurssidan som finns på lärplattformen Studium. För att garantera VFU-placering ska VFU-begäran genomföras inom utsatt tidsintervall. Information om tidsintervall för VFU-begäran får studenterna via mail, på Studium och vid informationsträffar. VFU-

begäran stänger inte, men placering kan inte garanteras om VFU-begäran görs efter utsatt datum.

Studenter behöver dessutom vara registrerade på en VFU-kurs, innan registreringsperiodens slut, för att garanteras VFU-placering. Information om vilka datum som gäller för registrering finns i Ladok. I Ladok finns information om vilka kurser studenten är antagen till. Varje institution ansvarar för att informera studenterna om registreringsperioderna.

När VFU-begäran och registrering på kursen är gjord av studenten kan huvudmannens VFU-samordnare för huvudman påbörja placering hos VFU-handledare på förskola/skola.

5.4 Digitalt bedömningsunderlag, DBU

DBU, digitalt bedömningsunderlag för VFU, används för alla VFU-kurser inom Uppsala universitets olika lärarprogram och fungerar som en informations- och kommunikationskanal mellan universitetet, VFU-handledare och student.

Kursledaren lägger upp relevant information gällande VFU-kurs och bedömning så att handledare kan ta del av detta för att på bästa sätt förbereda sig inför VFU, handledning och bedömning av student. För att kunna ta del av uppgifter gällande student som ska handledas, information om VFU-kursen samt de bedömningsunderlag som är aktuella måste VFU-handledaren logga in i DBU. Inloggning till DBU sker på: <https://uu.se/dbu>

VFU-kursledare loggar även in via DBU för att uppdatera sidan med aktuell information till VFU-handledare om kursen samt för att ta del av de omdömen som VFU-handledare skickar in via DBU. Studenter ser information gällande placering, handledare, omdöme med mera på kurssidan på lärplattformen Studium.

DBU innehåller bland annat:

- halvtidsavstämning och omdömesblankett för VFU,
- bedömningsstöd för varje VFU-kurs,
- kontaktuppgifter till studenter, VFU-handledare och VFU-kursledare,
- uppgifter om VFU-kursers upplägg, innehåll och examination.

5.5 VFU på egen arbetsplats för studenter på kompletterande pedagogisk utbildning

Studenter som läser kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) har möjlighet att ansöka om att genomföra VFU på egen arbetsplats under två av programmets tre VFU-kurser. Riktlinjerna innebär att KPU-studenter får genomföra VFU i en skola som

studenten arbetar på, dock under handledning. Studenten får arbeta maximalt 40 procent för att samtidigt kunna fullgöra VFU på heltid. För studenter som läser den komprimerade studiegången för KPU (K-KPU) gäller endast en VFU-period, då programmet har två istället för tre VFU-perioder.

För att säkerställa att studenten får kontinuerlig handledning och en god kvalitet på VFU ska ansvarig rektor för skolan sammanställa en plan för studentens VFU, där handledningsansvaret tydligt framgår. Planen för VFU på egen arbetsplats bifogas i ansökan av studenten. Kopia av handledarens lärarlegitimation och handledarens schema ska även bifogas till ansökan.

Om studenten får beviljad VFU på egen arbetsplats placeras studenten på skola och kopplas till handledaren. Ett enskilt VFU-avtal skrivs med skolan om inte Uppsala universitet tidigare har avtal med skolan/kommunen.

Ansökan om VFU på egen arbetsplats skickas in av studenten och ska inkomma senast sex veckor innan kursstart. Blankett för ansökan och mall för ”Planering för VFU på egen arbetsplats” finns på Uppsala universitets webbsida för VFU (www.uu.se/lararstudent - VFU).

Ansökan ska innehålla följande:

- ifylld blankett ”VFU-placering på egen arbetsplats” som fylls i av student, samt ett skriftligt dokument där ansvarig rektor på VFU-skolan beskriver hur VFU, handledning och arbetet ska organiseras på skolan.
- kopia av handledarens lärarlegitimation och handledarens schema.

5.6 VFU utomlands

Delar av VFU kan genomföras vid en förskola/skola i utlandet. På Uppsala universitets webbsida för VFU (www.uu.se/lararstudent - Utlandsstudier) finns angivet vilka VFU-kurser som är aktuella för VFU utomlands.

De syften som gäller för VFU utomlands är, utöver det som gäller för VFU generellt, att:

- få internationella perspektiv på förskole- och skolverksamhet,
- utvecklas såväl på ett yrkesmässigt som på ett personligt plan genom att möta andra kulturer, samhällen och språk.

Skriftlig ansökan av VFU utomlands ska ske terminen innan, för vissa länder ännu tidigare, enligt anvisningar på Uppsala universitets webbsida för VFU (www.uu.se/lararstudent - Utlandsstudier). Den skriftliga ansökan prövas individuellt.

Den utländska VFU-skolan skriver ett avtal med fakulteten för utbildningsvetenskaper vid Uppsala universitet där ersättning till VFU-handledare och övriga ansvarsområden regleras. Detta avtal innebär också att studenten omfattas av Kammarkollegiets försäkring Student UT. Denna försäkring är dock inte heltäckande, utan det är studentens ansvar att komplettera med eventuellt ytterligare reseförsäkring. Se villkor på: www.kammarkollegiet.se

Ett resebidrag upp till 6000 kr utbetalas efter beviljad ansökan om resebidrag. Denna ansökan görs på särskild blankett.

En del av examinationen vid VFU utomlands är ett trepartssamtal som genomförs av student, VFU-handledare och besökande lärare. Samtalet genomförs via Zoom eller motsvarande. Autentiska undervisningssituationer (som om möjligt ska ha dokumenterats på film) ska vara utgångspunkt för trepartssamtalet. Studenten ska ha kontakt och rådgöra med examinator/kursledare före avfärd till VFU platsen i utlandet för att säkerställa att alla kursmål kan uppnås. Studenten har inte rätt till ett fysiskt VFU-besök under VFU i utlandet.

6. Bedömning och examination av studenters VFU

6.1 Bedömning och examination

Bedömning av studentens lärarkompetens är en gemensam angelägenhet för VFU-handledare hos huvudman och lärarutbildare vid Uppsala universitet. De VFU-ansvariga på respektive institution ska upprätta rutiner så att samverkan kan ske gällande bedömningen av studenternas kunskaper och färdigheter.

Studenterna examineras, mot kursplanens mål, av en av universitetet utsedd examinator. Underlag för examination av VFU utgörs av:

- skriftliga och eventuellt muntliga bedömningsunderlag från VFU-handledare,
- studentens dokumentation och redovisning av uppgifter under kursen, samt
- bedömningsunderlag från besökande lärarutbildare i de fall VFU-besök genomförs.

VFU-kurser har obligatorisk närvaro och kräver aktivt deltagande. Eventuell frånvaro ska tas igen under eller i nära anslutning till VFU-kursens slut, dock senast inom 3 veckor efter kurslut. Underkänt betyg får sättas om studenternas VFU avbryts i förtid.

De bedömningsunderlag som används utformas av ansvarig institution, och i de fall det krävs enligt ramar som fastställts av programkommittén för lärarprogrammen.

6.2 Rutiner vid underkänd VFU

För att skapa en likvärdig behandling av studenter som underkänns på VFU ska nedanstående gemensamt utarbetade rutiner följas. Kursledaren/examinatorn för aktuell VFU-kurs kallar studenten till och ansvarar för underkännandesamtal enligt nedan:

- kursledare/examinator eller studierektor bokar tid för underkännandesamtal,
- kursledaren/examinator och eventuellt studierektor leder samtalet,
- till samtalet kallas studenten och vid behov lärare som besökt studenten under VFU. Dessutom kan en av VFU-koordinatorerna delta i samtalet,
- om studenten önskar kan studenten bjuda in *Student och doktorandombud* som stöd under samtalet,
- grunderna för underkännandet delges och skrivs ner i ett samtalsprotokoll. Utifrån kursmålen klargörs vilka förmågor som studenten behöver utveckla för att uppnå godkänd nivå.
- studenten informeras vid detta tillfälle om sin rätt till ytterligare en examination,
- samtalsprotokollet skickas till VFU-handläggare på VFU-enheten så att underlagen finns tillgängliga inför studentens omexamination,
- studenten hänvisas vidare till studievägledningen vid lärarprogrammen efter underkännandesamtalet för att boka tid för eventuell studievägledning.

Det finns en färdig mall för samtalsprotokoll på kursledarens webbsida för DBU. För att få läsa en ny kurs som innehåller VFU krävs att tidigare kurser med VFU är godkända.

Särskilda krav angående VFU ska tydligt framgå av respektive kursplan. Vid risk för underkännande ska om möjligt besök göras av lärarutbildare från universitetet. För studenter som går distansutbildning kan det vara särskilt svårt att tillgodose detta.

6.3 Omexamination av VFU

Vid underkänd VFU-kurs har studenten rätt till en förnyad examination. Studenten erbjuds då att läsa hela kursen på nytt nästa gång kursen ges (eller vid senare tillfälle).

Under omexaminationen ska lärarutbildare från universitetet besöka student på förskolan/skolan för trepartssamtal vid minst ett tillfälle. Läser studenten på distans kan besöket göras digitalt.

Vid omexamination ska huvudman, i möjligaste mån, ansvara för att erbjuda studenten plats och förutsättning för omexamination.

7. Avbrott av VFU i förtid

I vissa fall väljer studenten att avbryta sin VFU i förtid. Studenten ska vid avbrott av VFU informera VFU-handledare, kursledare, VFU-enheten samt kursadministrationen om detta. Om skäl finns får underkänt betyg sättas om studentens VFU avbryts i förtid.

I det fall en student, genom sitt uppträdande stör förskolan/skolans verksamhet eller om denne gör sig skyldig till brottslig handling eller annan allvarlig förseelse, ska huvudman direkt kontakta ansvarig vid Uppsala universitet för samråd avseende eventuellt stopp för studentens deltagande i verksamheten.

Om studentens agerande innebär fara för sig själv eller annan eller egendom kan dock huvudman stoppa studentens deltagande i verksamheten med omedelbar verkan. Därefter ska huvudman direkt kontakta ansvarig vid Uppsala universitetet för samråd angående studentens fortsatta deltagande i verksamheten.

8. Arbetsmiljöansvar under VFU

Den som genomgår lärarutbildning likställs i arbetsmiljölagen 2–4 och 7–9 kap. som arbetstagare och omfattas av föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete (Arbetsmiljöverkets föreskrift, AFS 2001:1). Detta gäller även inom ramen för VFU.

Uppsala universitet ansvarar för studenternas arbetsmiljö i alla moment i en utbildning men i vissa moment såsom VFU delas ansvaret med huvudman.

Huvudman ska ha ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete vilket innefattar att huvudman ska undersöka, riskbedöma och åtgärda eventuella brister i den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön.

Studenter på VFU omfattas av föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4). Enligt riktlinjer för åtgärder mot kränkande särbehandling (UFV 2012:1500) som gäller vid universitetet framgår att universitetet är skyldigt att utreda om kränkande särbehandling förekommit både vad gäller anställda och studenter och även att vidta åtgärder. Detta innebär att huvudman även är skyldig att utreda kränkande särbehandling vad avser studenternas VFU.

Uppsala universitet och huvudman är skyldiga att bedriva ett förebyggande arbete mot trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling. Då universitetet inte har tillträde till VFU-placeringen vilar utredningsansvaret på kommunen. Universitetet ska i och med sitt arbetsmiljöansvar delges återkoppling på huvudmans utredning i de fall studenten förekommit i sådan utredning.

9. Försäkring under VFU

Studenten täcks av *Kammarkollegiet* personskadeförsäkring. Försäkringen gäller under skoltid och under färd mellan bostad och VFU-platsen.

Personskadeförsäkringen är en olycksfallsförsäkring för studenter som är inskrivna vid ett svenskt universitet eller högskola och studerar i Sverige. Med skoltid menas all tid inom universitetets lokaler och område. Undantag är dock om studenten medverkar på någon form av aktivitet ordnad av någon annan än universitet så som VFU. Studenten är alltså försäkrad under VFU-perioden på en arbetsplats godkänd av universitetet. Försäkringen gäller inte under fritiden.

För studenter som ska göra VFU i utlandet innebär det att studenten omfattas av *Kammarkollegiets* försäkring Student UT. Denna försäkring är dock inte heltäckande, utan det är studentens ansvar att komplettera med eventuellt ytterligare reseförsäkring. Se villkor på: www.kammarkollegiet.se